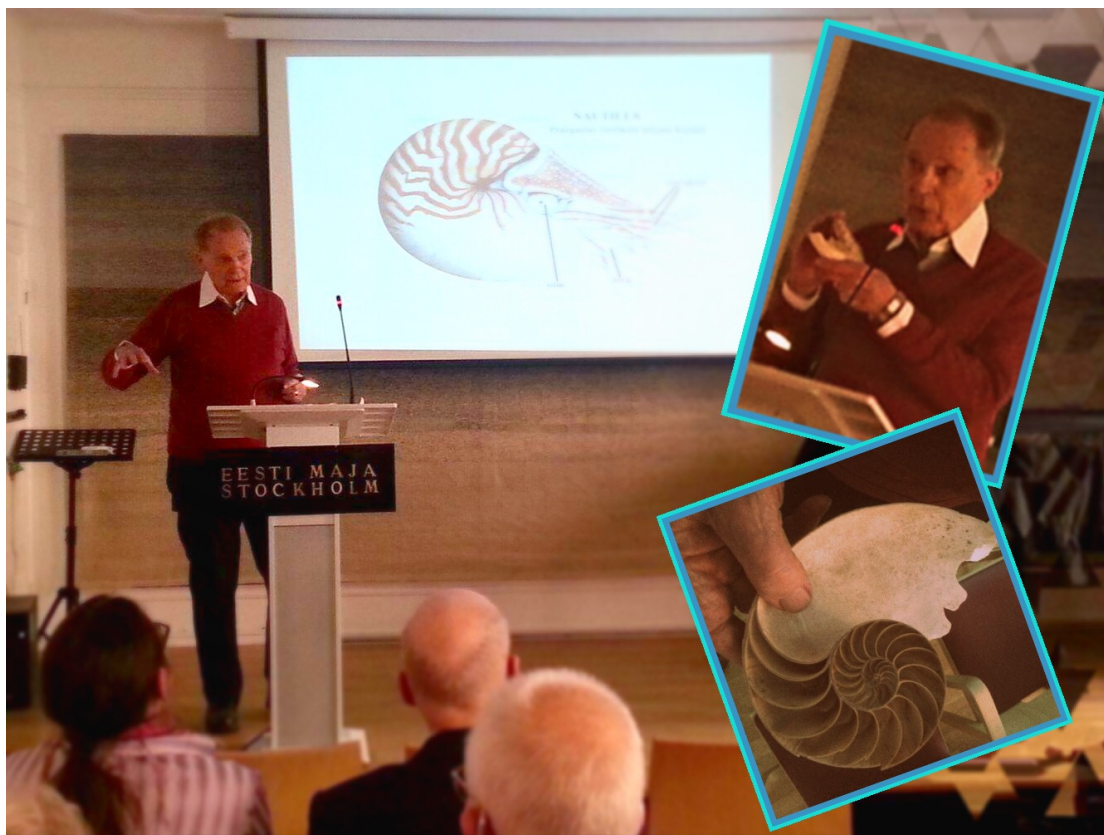

Dr Harry Mutvei pidas ETSR-s loengu oma 67 aastat kestnud teadustöö kohta Stockholmi Riiklikus Loodusloomuuseumis

Harry Mutvei ETSR-i ettekandeõhtul loengut pidamas. 4. mai 2017, Eesti Maja Stockholmis.

Eesti Teaduslikus Seltsis Roots (ETSR) toimus 4. mail, seltsile traditsiooniliselt neljapäeval, avalik ettekandeõhtu. Erakordne oli seekord aga nii esineja kui ka teema – Harry Mutvei, PhD, pidas loengu oma jätkuvast elutööst pealkirja all “67 aastat teadustööd Naturhistoriska riksmuseetis”. Ettekanne puudutas erinevaid uuringuid, alates allveelaeva kombel manööverdavatest peajalgsetest molluskitest Nautilus, põnevatest tindikaladest, luu kasvu edendavast pärlmutrist kuni ebapärlikarpide abil keskkonna muutuste tõlgendamiseni. Kohale tulnud uudistajatele oli näitamiseks kaasa võetud ka mõned karbid, nagu näiteks üks kuldse löikega Nautiluse karp.

Dr Mutvei on laia silmaringiga, palju reisinud teadlane. Sündinud Tallinnas, põgenes ta soomepoisina sõja algul Soome ja sealt edasi Rootsi, kus asus tudeerima fossiilseid peajalgseid Uppsala ülikoolis. Pärast doktoriväitekirja kaitsmist juba Stockholmi ülikoolis, töötas dr Mutvei nii Stockholmi Riiklikus Loodusloomuuseumis kui ka Stockholmi ja Uppsala ülikoolis. Uurimistööd sai lisaks tehtud ka Bonni ja Tübingeni Ülikoolis, kus uudse ja edasiviiva meetodina rakendati transmissioonelektronmikroskoopiat. See, pea et revolutsiooniline edasimineku teaduses lubab uuritavat objekti vaadelda oluliselt lähemalt võrreldes tavapärase valgusmikroskoobiga, võimaldades näha isegi aatomite paiknemist objektis. Hiljem sai dr Mutvei kasutada juba skanneerivat elektronmikroskoopiat, mis lubab objektil asuvat ala veelgi lähemalt vaadelda ning seda lausa kolmemõõtmeliselt, andes paremat aimu objekti pinnastruktuurist. Muuhulgas külastas dr Mutvei ka Pariisi

ülikooli ja pidas loengutuuri läbi Ameerikate, väisates üle 15 sealse ülikooli ainult kahe kuu jooksul! Ise peab dr Mutvei aga huvitaivamaks uuringuretkeks fossiiljahil külaskäiku Jaapanisse, kuid toob välja ka ereva seiga Honolulu ülikoolist, kus tal oli esmakordselt võimalik läbi viia molluski Nautiluse lahkamine. Rahvusvaheliselt tuntud Mutvei nimelise lahusega saab aga uurida erinevate organismide skelettide kasvustruktuure.

Peajalgsete iseärasuste ja nende fossiilidega tegelemine viis dr Mutvei koos kaasuurijatega järelduseni, et nad võivad olla ka olulised keskkonna muutuste kajastajad. Näiteks moodustab ebapärlikarp oma karbile iga aasta uue kihi juurde, kasvades nii sarnaselt puu ringidele, andes olulist infot tol aastal toimunu kohta. Nimelt võivad karbid ümbritsevast keskkonnast ladestada oma kihtidesse palju erinevaid elemente ja nende ühendeid ning lisaks on nad üsna pH tundlikud. Seega saab kihte lugedes teada, kui vana mõni karp on ning kui happeline võis mingil teatud aastal olla tema elukeskkond. Palju infot annab ka karpi ladestunud ühendite uurimine.

Kuigi kõigest huvitavast, mis tehtud-nähtud, ei jõudnudki aja nappuse tõttu rääkida, said kuulajad põgusalt osa Harry Mutvei uuringute kõrghetkedest ja eredematest juhtumistest. Fossiilipisiku saanud võivad aga külastada kivististe väljapanekut Riiklikus Loodusloomuuseumis Stockholmis.

ELSEVIER

Biomaterials 21 (2000) 457–468

Biomaterials

Tissue responses to natural aragonite (*Margaritifera* shell) implants in vivo

Haihong Liao^a, Harry Mutvei^b, Malena Sjöström^a, Lars Hammarström^a, Jianguo Li^{a,*}

^aCentre for Oral Biology, Box 4064, S-141 04 Huddinge, Karolinska Institute, Sweden

^bSwedish Museum of Natural History, S-104 05 Stockholm, Sweden

Enim tsiteeritud dr Mutvei teadusartikkel